

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor: Rio+20: către economia ecologică și o mai bună guvernare

COM(2011) 363 final

Contribuția societății civile organizate europene

(2011/C 376/19)

Raportor: **dl Hans-Joachim WILMS**

La 20 iunie 2010, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Comisia Europeană a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor: Rio+20: către economia ecologică și o mai bună guvernare

COM(2011) 363 final.

Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la data de 6 septembrie 2011.

În cea de-a 474-a sesiune plenară, care a avut loc la 21 și 22 septembrie 2011 (ședința din 22 septembrie 2011), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 141 de voturi pentru, 2 voturi împotriva și 11 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 CESE consideră că la Conferința ONU privind dezvoltarea durabilă de la Rio 2012 trebuie să se transmită un semnal clar comunității mondiale, cu propuneri specifice pentru tranziția către o ordine economică bazată pe o creștere economică calitativă, care contribuie la reducerea sărăciei și nedreptăților sociale și care păstrează în același timp resursele naturale ale vieții pentru generațiile viitoare.

1.2 Comitetul salută Comunicarea Comisiei⁽¹⁾ ca un important punct de plecare pentru o analiză și poziționare comună a instituțiilor UE în cadrul pregătirilor pentru Conferința Rio+20. În acest context, Comitetul face trimitere la lucrările sale legate de inițiativa emblematică „O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor” și la Foaia de parcurs pentru o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon până în 2050⁽²⁾. În această perspectivă, Comitetul dorește să se concentreze asupra următoarelor probleme.

1.3 CESE nutrește convingerea că avem nevoie de o tranziție echitabilă către o economie durabilă, care să se înscrie într-o strategie cuprinzătoare de dezvoltare durabilă și care să fie transpusă în practică într-o manieră echitabilă. Comitetul salută faptul că și Comisia acordă acum atenție dimensiunii sociale a dezvoltării durabile, abordare căreia Comitetul dorește să-i acorde o și mai mare atenție. Coeziunea socială, echitatea, inclusiv cea dintre generații, o redistribuire echitabilă și soluții pentru probleme sociale cum ar fi creșterea inegalității, lipsa de acces la o întreagă gamă de resurse, sărăcia și șomajul sunt de importanță fundamentală.

1.4 CESE sprijină recomandările politice ale OIM privind locurile de muncă ecologice și subliniază îndeosebi necesitatea unei cooperări active a partenerilor sociali în procesul de tranziție al mediului de lucru. De asemenea, Comitetul susține cu toată convingerea inițiativa ONU privind nivelul minim de protecție socială (*Social Protection Floor Initiative*), care vizează asigurarea unui set elementar de drepturi și transferuri sociale, precum și a unui nivel minim de bunuri și de servicii sociale accesibile tuturor.

1.5 Comitetul salută faptul că această comunicare a Comisiei a fost prezentată în comun de către comisarii responsabili pentru mediu și pentru dezvoltare, accentuând astfel în mod clar legătura existentă între mediu, dezvoltare durabilă și ajutor pentru dezvoltare. Comitetul se angajează ca redefinirea politicii de ajutor pentru dezvoltare a UE să aibă loc sub semnul dezvoltării durabile, urmărind ca această abordare să se manifeste inclusiv în orientările ajutoarelor și în elaborarea de proiecte locale în materie de ajutor pentru dezvoltare.

1.6 Comitetul condamnă cu fermitate faptul că, la nivel mondial, mai ales în țările în curs de dezvoltare, un miliard de persoane suferă de foame, în totală contradicție cu atingerea primului Obiectiv de dezvoltare al mileniului. Comitetul nutrește convingerea că garantarea accesului la resurse, hrană și energie trebuie să facă parte din prioritățile absolute ale agendei globale privind durabilitatea. Pentru realizarea acestor obiective, participarea activă a societății civile la procesul de definire a politicilor la nivel local și național este imperios necesară; în acest context, trebuie pus accentul în mod deosebit și pe rolul femeilor în țările în curs de dezvoltare.

1.7 Comitetul este convins de necesitatea unor măsuri politice la nivel internațional, național, regional și local, cu

⁽¹⁾ COM(2011) 363 final

⁽²⁾ A se vedea pagina 110 din numărul de față al Jurnalului Oficial.

un spectru larg de instrumente politice pentru tranziția spre o economie ecologică. Este vorba în mod special de măsuri menite să garanteze ca prețurile de piață să reflecte în mod adecvat costurile cu privire la mediu, precum și măsurile de ecologizare a politicii financiare, care să impoziteze mai ales utilizarea resurselor și nu munca. Programele de cheltuieli publice ar trebui orientate astfel, încât investițiile în tehnologii și proiecte durabile să fie încurajate, subvențiile care dăunează mediului să fie reduce, iar consecințele sociale să fie luate în considerare într-un mod adecvat. Achizițiile publice trebuie utilizate în sensul favorizării de produse și servicii care să respecte mediul. Trebuie luate măsuri pentru o mai bună susținere reciprocă a comerțului mondial și a dezvoltării durabile.

1.8 Vor trebui definiți parametri preciși pentru măsurarea progreselor înregistrate în domeniul durabilității. Vor trebui elaborate metode de măsurare a progreselor economice dincolo de PIB, ținând seama de îmbunătățirea bunăstării individuale și a calității vieții, fără a neglija lupta împotriva sărăciei, crearea de condiții de trai decente și conservarea mediului natural. În cadrul avizului său pe tema „*Dincolo de PIB - indicatori ai dezvoltării durabile*”⁽³⁾, CESE intenționează să-și prezinte încă înaintea Conferinței Rio+20 punctul său de vedere cu privire la integrarea societății civile în elaborarea acestor indicatori.

1.9 În acest context, Conferința Rio+20 ar trebui să adopte un mandat privind economia ecologică, care să fie urmărit cu hotărâre de Națiunile Unite. Acest mandat ar trebui să cuprindă următoarele șase elemente principale:

- măsurarea progresului pe calea spre o economie ecologică;
- măsuri de reglementare pentru trecerea către o economie ecologică;
- sensibilizarea pentru dezvoltarea durabilă, în vederea susținerii economiei ecologice;
- instrumente de politică financiară în vederea susținerii economiei ecologice;
- cheltuieli de stat și investiții într-o economie ecologică;
- stabilirea de obiective pentru o economie ecologică.

1.10 Concluziile lucrărilor efectuate în baza mandatului menționat ar trebui utilizate pentru elaborarea unor planuri de acțiune și strategii pentru tranziția spre o economie ecologică, ținând seama de specificul național al fiecărei țări.

1.11 Este imperios necesar ca guvernanța la nivel internațional și la nivelul Națiunilor Unite în domeniul dezvoltării durabile și al mediului să fie mai bine integrată și consolidată, pentru a pregăti pașii necesari pe care comunitatea internațională va trebui să le întreprindă în favoarea dezvoltării durabile. Conferința Rio+20 trebuie să fie utilizată pentru

crearea unui cadru instituțional solid la nivelul Națiunilor Unite. Programul Organizației Națiunilor Unite pentru Mediu (PNUM) ar trebui consolidat și dezvoltat pe plan instituțional. De asemenea, Comitetul este de părere că ideea de a crea un consiliu pentru dezvoltare durabilă, din care să facă parte conducătorii politici din statele membre ale Națiunilor Unite și care să fie subordonat direct Adunării generale a ONU, este utilă pentru a face față provocărilor legate de măsurile care trebuie luate pentru a garanta dezvoltarea durabilă și a realiza tranziția către o economie ecologică.

1.12 O tranziție reușită către o economie durabilă implică faptul că aceasta este acceptată și sprijinită de societatea civilă. Prin urmare, Comitetul se pronunță explicit în favoarea includerii active a reprezentanților societății civile organizate în pregătirile și monitorizarea Conferinței Rio+20, pentru a garanta astfel că aceștia își fac auzite vocile în cadrul negocierilor la conferință și în cadrul punerii în aplicare a concluziilor acesteia. Formele de participare de până acum trebuie supuse unui examen critic, pentru a determina dacă acestea corespund rolului pentru care au fost create. În perspectiva Conferinței Rio+20, Comitetul sprijină acest proces în mod activ prin organizarea de conferințe cu societatea civilă și prin consultări cu reprezentanți ai societății civile europene și din alte regiuni ale lumii.

1.13 Guvernanța pentru dezvoltare durabilă trebuie consolidată atât la nivel național, regional și local, cât și la nivelul gestionării întreprinderilor. Acest fapt presupune ca societatea civilă să fie implicată într-un mod efectiv și garantat la nivel instituțional în legătură cu subiectele și proiectele care au importanță pentru ecologizarea economiei și pentru dezvoltarea durabilă, pe baza unor procese democratice și crearea unor structuri care permit dialogul. Europa ar trebui să contribuie la dezbaterile din cadrul Conferinței Rio+20 cu experiențele sale pozitive obținute în urma accesului publicului la informație, participării la luarea deciziilor în problemele de mediu și accesului la justiție, în conformitate cu Convenția de la Aarhus; de asemenea, Europa ar trebui să insiste ca asemenea structuri să fie create la nivel mondial.

1.14 Pentru a impune pe un plan mai larg și cu mai multă autoritate juridică interesul pe care îl reprezintă durabilitatea pe termen lung, Comitetul sprijină inițiativa „World Future Council” de a institui, la nivel ONU și la nivel național, un mediator pentru generațiile viitoare.

1.15 UE și statele membre ar trebui să-și facă mai întâi ordine în propriile politici cu privire la provocările dezvoltării durabile și tranziția către o economie mai ecologică. CESE este convins că poziția de negociere a UE la Conferința Rio+20 va fi consolidată dacă aceasta își asumă răspunderea istorică și își stabilește obiective ambițioase pentru dezvoltarea durabilă. UE a acționat deja în acest sens în anumite domenii, însă în altele mai sunt multe de făcut, iar în unele cazuri nici măcar nu s-au demarat acțiuni. Comitetul solicită Consiliului, Comisiei și Parlamentului European să aplice pe deplin ansamblul obiectivelor stabilite în materie de reducere a emisiilor până în anul 2020 și să examineze dacă acest obiectiv de reducere a emisiilor până în anul 2020 nu poate fi ridicat la 25 %, pentru a putea atinge viitoarele obiective cu cheltuieli mai reduse și pentru a pregăti calea spre alte acorduri mondiale în domeniu. În plus, toate măsurile necesare pentru atingerea obiectivului de a spori eficiența energetică cu 20 % până în 2020 ar trebui să fie implementate urgent de către statele membre. În general, UE ar trebui să reflecte implicațiile politice ale tranziției către o

⁽³⁾ JO C 100, 30.4.2009, p. 53.

economie mai ecologică în scopul dezvoltării durabile în definirea noului cadru financiar multianual și în conceperea politicilor sale principale, precum politica de coeziune, agricolă, în domeniul comerțului și al dezvoltării, precum și în implementarea în continuare a Strategiei Europa 2020. După Conferința Rio+20, UE ar trebui să-și revizuiască strategia privind dezvoltarea durabilă.

2. Context

2.1 La 24 decembrie 2009, Adunarea generală a ONU (AG) a adoptat o rezoluție privind organizarea la Rio, în 2012, a unei noi Conferințe ONU privind dezvoltarea durabilă (CONUDD).

2.2 În 2010, CESE a examinat abordarea UE cu privire la acest eveniment important și a elaborat un prim aviz pe această temă în septembrie 2010 ⁽⁴⁾. De atunci au avut loc întruniri pregătitoare la New York și în alte orașe, iar Comisia Europeană a prezentat o comunicare (COM(2011) 363 final), în cadrul căreia au fost propuse orientări ale UE privind negocierile de la summitul Rio+20. În urma unei ample dezbateri cu reprezentanți ai societății civile organizate, CESE urmărește prin avizul de față să-și dezvolte în continuare punctele de vedere și insistă ca UE să preia o serie de elemente fundamentale în strategia sa de negociere la summitul Rio+20.

2.3 Rezoluția AG a stabilit trei obiective pentru această conferință:

- asigurarea angajamentului politic reînnoit pentru dezvoltarea durabilă;
- evaluarea progresului înregistrat până în prezent și a lacunelor rămase în punerea în aplicare a rezultatelor principalelor summituri privind dezvoltarea durabilă;
- abordarea viitoarelor provocări.

2.4 **Progresele până în prezent:** Deși în ceea ce privește anumite aspecte ale dezvoltării durabile s-au înregistrat progrese considerabile în ultimii 20 de ani, situația a devenit mai acută în multe domenii:

- la modul absolut, sărăcia a crescut. 2,6 miliarde de oameni trăiesc din mai puțin de 2 euro pe zi;
- 1,5 miliarde de lucrători, jumătate din totalul la nivel global, lucrează în condiții nesigure. În 2010 s-a înregistrat cel mai ridicat nivel al șomajului de când s-a început înregistrarea acestui fenomen;
- emisiile de dioxid de carbon și nivelurile de gaze cu efect de seră din atmosferă continuă să crească și schimbările climatice au consecințe din ce în ce mai dăunătoare asupra condițiilor de trai din multe părți ale lumii;

— migrația este în curs de creștere la nivel global, creând o presiune suplimentară asupra mediului și asupra securității aprovizionării;

— tendințele demografice actuale indică o creștere a populației la nivel global, până în 2050, până la aproximativ 9 miliarde, ceea ce va exacerba aceste probleme.

2.5 Noi provocări și probleme în curs de apariție:

Populația în creștere a lumii și creșterea constantă a așteptărilor în materie de standard de viață și de consum de materii prime încep să creeze presiuni asupra rezervelor globale de alimente, energie și alte resurse naturale. Acest fapt duce la creșterea prețurilor și la probleme sociale și politice grave.

2.6 Asigurarea sau obținerea unui nivel adecvat de securitate alimentară, energetică și a resurselor pentru generațiile viitoare într-o lume cu o populație în creștere și cu resurse naturale limitate reprezintă una dintre cele mai mari noi provocări cu care se va confrunta lumea în următorii o sută de ani. În fond, acest lucru implică o creștere economică calitativă, care contribuie la eliminarea sărăciei și nedreptății sociale, păstrând în același timp condițiile de viață naturale pentru viitoarele generații. Crearea unor structuri instituționale pentru gestionarea acestei provocări ar trebui să fie o chestiune centrală pentru Summitul 2012.

2.7 În ultimii trei ani, liderii politici și miniștrii de finanțe și ai economiei au fost profund preocupați de criza financiară și economică. Însă acestor probleme stringente pe termen scurt nu trebuie să li se permită să distragă atenția de la problemele care apar în economia globală reală și de la nevoia urgentă de a reorienta modul de operare al economiilor mondiale într-o direcție mai durabilă, mai echitabilă și mai ecologică. Această tranziție ar trebui să constituie, în sine, o sursă majoră de noi investiții și noi locuri de muncă și ar trebui să creeze un nivel mai ridicat de echitate, coeziune, stabilitate și rezistență. Ea constituie o componentă esențială a soluției la dificultățile economice actuale.

2.8 **Un angajament politic reînnoit:** Conferința Rio+20 oferă o oportunitate crucială de a construi un cadru pentru această transformare și pentru a asigura angajamentul politic la nivel înalt necesar pentru realizarea în fapt a acestei schimbări. Este esențial ca șefii de guvern înșiși să își asume problemele, să fie prezenți la conferință și să garanteze punerea în practică a concluziilor acesteia. Și, având în vedere că transformarea economiei globale reprezintă chestiunea centrală, la conferință ar trebui să fie prezenți și miniștrii de finanțe, de mediu și ai economiei.

2.9 Dezvoltarea durabilă se bazează pe inițiativele și participarea societății civile. Societatea civilă trebuie să se implice activ atât în pregătirile pentru summit, cât și în monitorizarea și implementarea rezultatelor acestuia. Ar trebui create forumuri pentru dialog la nivel național și internațional pentru a facilita dialogul între actorii societății civile și între societatea civilă și factorii de decizie politică pe teme de ecologizare a economiei și de dezvoltare durabilă.

⁽⁴⁾ Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Către un summit mondial privind dezvoltarea durabilă în 2012”, JO C 48, 15.2.2011, p. 65.

2.10 Conform Rezoluției Adunării Generale, ordinea de zi va cuprinde următoarele două teme:

- O economie ecologică în contextul dezvoltării durabile și al eradicării sărăciei;
- Cadrul instituțional pentru dezvoltarea durabilă.

2.11 Nu va fi posibil să se ajungă la un acord privind tot ce trebuie întreprins în lume pentru a ecologiza economia globală și a promova dezvoltarea durabilă în mod mai eficient la o singură reuniune la nivel înalt. De aceea, Comitetul consideră că obiectivul prioritar al Conferinței Rio+20 în următorii ani ar trebui să fie crearea unui cadru instituțional robust în cadrul ONU, în scopul punerii în aplicare a concluziilor conferinței și promovării permanente a dezvoltării durabile în lume, precum și pentru desfășurarea unui program de acțiune pentru ecologizarea economiei globale.

3. Cadrul instituțional - un nou consiliu pentru dezvoltarea durabilă

3.1 La nivel internațional, în ultimii 19 ani răspunderea pentru monitorizarea progreselor în domeniul dezvoltării durabile i-a revenit Comisiei ONU pentru dezvoltare durabilă. Însă în forma sa actuală, această Comisie nu mai este în măsură să-și îndeplinească misiunea. Ea a analizat corect unele din problemele existente, însă nu s-a dovedit capabilă să le abordeze cu ajutorul unor măsuri concrete. Este nevoie de o structură mai puternică în sistemul ONU pentru a aborda mai eficient marile probleme de durabilitate de la nivel global.

3.2 Printre diferitele opțiuni de consolidare a structurii instituționale la nivelul Națiunilor Unite, CESE sprijină conceptul nou apărut al unui **Consiliu pentru dezvoltare durabilă** (CDD), care să răspundă direct în fața Adunării generale și care să integreze și să consolideze eforturile depuse în prezent în paralel în cadrul comisiilor ECOSOC și CDD ale ONU.

3.3 Din acest Consiliu ar trebui să facă parte toate statele lumii, reprezentate de către liderii lor politici. Consiliul ar trebui să promoveze, la scară planetară, măsuri care acoperă toate aspectele unei dezvoltări durabile și a unei tranziții spre o economie mai ecologică, precum și măsuri dedicate unor teme din ce în ce mai importante, cum ar fi cele referitoare la securitatea alimentară și energetică.

3.4 Noul Consiliu ar trebui să stabilească legături strânse cu Banca Mondială și FMI, care, la rândul lor, ar trebui să primească o nouă misiune, prin care promovarea dezvoltării durabile să devină o componentă centrală a activității lor.

3.5 Programul Națiunilor Unite pentru Mediu (PNUM) și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) ar trebui consolidate, așa încât împreună să poată oferi contribuții mai solide cu privire la dimensiunile de mediu și de dezvoltare ale dezvoltării durabile

3.6 **Guvernanța la nivel național:** Pe lângă înființarea unor structuri la nivelul ONU, capabile să acționeze, liderii politici

trebuie să folosească ocazia Summitului de la Rio pentru a revigora mecanismele lor naționale pentru susținerea dezvoltării durabile.

3.7 Strategiile naționale pentru dezvoltare durabilă trebuie revigorată și înnoite cu un angajament și sprijin deplin din partea întreprinderilor și a tuturor componentelor societății civile. Organele consultative, cum ar fi consiliile pentru dezvoltare durabilă, trebuie să dispună de resurse corespunzătoare pentru a juca un rol deplin în crearea de noi mentalități și menținerea unei presiuni constante în direcția progresului.

3.8 **Guvernanța la nivel regional și local:** Există, la nivel mondial, multiple exemple excelente cu privire la posibilele realizări ale autorităților teritoriale. Summitul ar putea prezenta cele mai bune exemple și asigura angajamentul autorităților naționale de a însărcina și sprijini autoritățile regionale și locale să facă în continuare progrese.

3.9 **Rolul întreprinderilor și al partenerilor sociali:** Pe baza celor mai bune exemple, a sosit momentul să fie mandatate pe scară mai largă cele mai bune practici ale întreprinderilor în materie de durabilitate, prin crearea unei convenții-cadru privind responsabilitatea socială a întreprinderilor în materie de durabilitate și a unei convenții-cadru privind responsabilitatea, bazate pe ISO 26000. În cadrul summitului ar trebui lansate negocieri în acest scop. Partenerii sociali ar trebui să fie pe deplin implicați în acest proces.

3.10 **Rolul societății civile:** Tranziția către o economie durabilă poate reuși numai dacă societatea civilă este implicată în mod activ în acest proces. Acest fapt presupune existența unor procese democratice și crearea unor structuri de dialog între societatea civilă și factorul de decizie politic. Informațiile cu privire la mediu, despre progresele realizate pe calea către o economie mai ecologică și despre alte aspecte ale dezvoltării durabile trebuie să fie accesibile publicului larg în toate țările, pentru a permite o dezbateră publică în cunoștință de cauză cu privire la aceste chestiuni esențiale. În Uniunea Europeană, Convenția din 1998 privind accesul publicului la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu (Convenția de la Aarhus) a contribuit cu succes la extinderea și integrarea drepturilor la informare a publicului și la promovarea participării și accesului la justiție. Summitul ar trebui să încurajeze elaborarea unor convenții similare în toate regiunile lumii și să împuternicească noul Consiliu de dezvoltare durabilă în vederea realizării acestui obiectiv pe plan mondial.

3.11 **Mediatori pentru generațiile viitoare:** Nevoile generațiilor viitoare reprezintă un element esențial al dezvoltării durabile, însă nu sunt reprezentate în procesele de decizie relevante. Pentru a remedia această situație și a asigura atenția acordată intereselor pe termen lung cu mai multă autoritate juridică, CESE susține inițiativa din partea World Future Council⁽⁵⁾ de instituire a unor mediatori pentru generațiile viitoare la nivelul ONU și la nivel național.

(5) <http://www.futurejustice.org/action-the-campaign/?section=full#21>

4. O economie ecologică

4.1 În prezent, modul de funcționare a economiei globale nu generează dezvoltare durabilă. Din punct de vedere al mediului, aceasta încurajează consumul exagerat de resurse naturale, permite poluarea mediului și este incapabilă să preîntâmpine schimbările climatice; sub aspectul social, cauzează șomajul pe scară largă, sărăcia pe scară largă, o stare de sănătate precară și o educație insuficientă.

4.2 Ecologizarea economiei globale înseamnă o reorientare a modului ei de funcționare, astfel încât să fie generate rezultate mai durabile. Obiectivele economice trebuie reevaluate din perspectiva contribuției acestora la dezvoltarea durabilă. Toate instrumentele de politică economică trebuie configurate în sensul orientării economiei într-o direcție mai durabilă.

4.3 Până acum, în contextul dezvoltării economice, creșterea economică a fost privită ca o condiție importantă pentru creșterea standardului general de viață. Și în viitor, creșterea trebuie să rămână un obiectiv central, mai ales în cazul țărilor în curs de dezvoltare, în care încă mai trebuie create condiții de viață demne și decente pentru toți. O economie ecologică trebuie să fie orientată către decuplarea impactului de mediu de creșterea economică. Ea trebuie să constituie un element al unei strategii de dezvoltare durabilă orientate către o creștere economică calitativă, care contribuie la reducerea sărăciei și nedreptăților sociale și care păstrează în același timp resursele naturale ale vieții pentru generațiile viitoare. Reorientarea către o economie ecologică trebuie să țină seama de principiile fundamentale ale dreptății, colaborării și răspunderii comune, dar diferențiate.

4.4 CESE consideră ca fiind pozitiv faptul că, în cadrul tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon, negocierile internaționale cu privire la climă țin seama între timp de dimensiunea socială și de aspectul unor condiții de muncă decente, așa cum prevede viziunea comună pentru o acțiune mondială pe termen lung, consacrată în Acordul de la Cancún. De asemenea, Comitetul sprijină recomandările politice ale OIM privind locurile de muncă ecologice și subliniază îndeosebi necesitatea unei cooperări active a partenerilor sociali în procesul de tranziție a mediului de lucru.

4.5 Sarcina unei ecologizări a economiei reprezintă un demers vast, care trebuie întreprins în multe domenii diferite:

- la nivelurile de guvernare internațională, națională, regională și locală;
- în multe sectoare diferite ale economiei;
- implicarea întreprinderilor de toate tipurile, a partenerilor sociali și a multor alți actori economici, precum și
- cu implicarea cetățenilor și consumatorilor.

4.6 Conferința Rio+20 ar trebui să genereze un nou angajament politic față de promovarea dezvoltării durabile și față de tranziția către o economie ecologică în întreaga lume.

Participanții la conferință ar trebui să adopte un set de principii aplicabile tranziției către o economie mai ecologică. De asemenea, ei ar trebui să confere organelor abilitate ale Națiunilor Unite un mandat pentru elaborarea unui program de lucru axat pe acțiune în ceea ce privește chestiunile centrale pentru înaintarea pe calea dezvoltării durabile în lume.

4.7 **Mandat pentru o economie ecologică conferit organelor Națiunilor Unite:** CESE propune includerea a șase piloni sau capitole principale într-un mandat pentru viitoarele lucrări ale noilor organe ale Națiunilor Unite pentru dezvoltare durabilă:

- măsurarea progresului pe calea spre o economie ecologică;
- măsuri de reglementare pentru trecerea către o economie ecologică;
- sensibilizarea pentru dezvoltarea durabilă, în vederea susținerii economiei ecologice;
- instrumente de politică financiară în vederea susținerii economiei ecologice;
- cheltuieli de stat și investiții într-o economie ecologică;
- stabilirea de obiective pentru o economie ecologică.

4.8 Uniunea Europeană și statele membre au acumulat o vastă experiență în punerea în aplicare a unor instrumente politice dedicate promovării dezvoltării durabile. De aceea, UE ar trebui să valorifice în mod activ această experiență pe plan internațional.

4.9 **Măsurarea progreselor către o economie mai ecologică:** Trebuie să se stabilească parametri clari pentru măsurarea progreselor înregistrate pe calea spre o mai mare durabilitate. Vor trebui elaborate metode de măsurare a progreselor economice, ținând seama de îmbunătățirea bunăstării individuale și a calității vieții, fără a neglija lupta împotriva sărăciei, crearea de condiții de trai decente și conservarea mediului natural. În speță, trebuie definite metode pentru a măsura utilizarea diverselor tipuri de capital natural în sol, apă și atmosferă și în biosistemele pe care acestea le susțin prin diferite tipuri de activitate economică.

4.10 Summitul ar trebui să stabilească un calendar pentru punerea în practică a unui sistem de măsurare a progreselor înregistrate spre o economie mai ecologică.

4.11 În avizul său „Dincolo de PIB - indicatori ai dezvoltării durabile”⁽⁶⁾, CESE și-a prezentat deja punctul de vedere cu privire la limitele PIB, la modificările și completările indicatorilor clasici și necesitatea de elabora criterii suplimentare pentru a măsura bunăstarea și durabilitatea (economică, socială și ecologică). Încă înainte de Conferința Rio+20, CESE intenționează să-și prezinte avizul cu privire la modalitățile în care societatea civilă trebuie implicată în elaborarea acestor indicatori.

⁽⁶⁾ JO C 100, 30.4.2009, p. 53.

4.12 Măsuri de reglementare: În UE, standardele de eficiență pentru multe produse și procese (mai ales standardele privind eficiența energetică) au fost îmbunătățite constant printr-o restricționare progresivă a standardelor minime în cursul anilor. UE ar trebui să propună mecanisme similare pentru impulsivarea acestui proces la nivel internațional. De asemenea, s-ar putea dovedi utilă dezvoltarea unor noi inițiative internaționale în materie de gestionare a produselor chimice și de reglementare a consecințelor dezvoltării unor noi tehnologii, cum ar fi nanotehnologia.

4.13 Sensibilizarea pentru dezvoltarea durabilă și schimbul de informații: Există mai multe țări, regiuni, orașe, întreprinderi etc. care dovedesc deja că tranziția către dezvoltarea durabilă poate fi efectuată cu succes.

4.14 Europa a întreprins acțiuni de promovare a educației în domeniul durabilității și de diseminare a informațiilor cu privire la bunele practici și la noile inițiative din domeniul durabilității. Experiențele dobândite cu această ocazie ar trebui să fie valorificate în cadrul dezbaterii la nivel internațional cu privire la instrumentele în favoarea unei economii ecologice.

4.15 Măsuri fiscale: Summitul ar trebui să confere un nou impuls eforturilor naționale și internaționale de a ecologiza politica fiscală, prin eliminarea subvențiilor cu efecte nedorite și prin configurarea politicii fiscale de o asemenea manieră încât să se faciliteze ocuparea forței de muncă și să se frâneze efectele negative asupra mediului și consumul de combustibili fosili și de alte resurse naturale. De asemenea, a venit momentul să se lanseze o nouă inițiativă cu privire la taxarea tranzacțiilor financiare, pe o bază stabilită de comun acord la nivel global și să se folosească veniturile obținute pentru finanțarea investițiilor în dezvoltarea durabilă.

4.16 Investiții în cercetare și dezvoltare: Organele competente ale Națiunilor Unite ar trebui însărcinate cu identificarea acelor domenii de cercetare și dezvoltare de noi tehnologii și instrumente în favoarea unei economii ecologice, în care cooperarea la nivel internațional prin punerea în comun a eforturilor de cercetare și dezvoltare ar putea fi utilă. Va fi important ca noile tehnologii mai ecologice să fie preluate rapid în întreaga lume. Organele competente ale Națiunilor Unite ar trebui să identifice în special obstacolele din calea transferului rapid al acestor tehnologii și să elaboreze metode de depășire a acestora.

4.17 Achizițiile publice pot reprezenta un instrument puternic pentru a determina ca întreprinderile să ofere produse și servicii mai ecologice. Europa dispune de experiență în ceea ce privește punerea în aplicare a unor programe de achiziții publice ecologice cu respectarea principiilor de liber schimb într-un cadru comun european. Organele competente ale Națiunilor Unite ar trebui să primească în mod special mandatul de a promova la nivel global cele mai bune practici în acest domeniu.

4.18 Fluxuri de investiții - o nouă ordine mondială: Conform unor estimări cu rezultate fiabile, la nivel mondial, numai sectorul energetic necesită deja investiții de câteva miliarde de euro pentru trecerea la o economie cu emisii scăzute de CO₂ în următorii 40 de ani. Alte aspecte ale tranziției către durabilitate vor necesita, la rândul lor, sume foarte mari. Organele competente ale Națiunilor Unite ar trebui să fie abilitate să creeze un forum pentru monitorizarea

principalelor fluxuri globale de investiții și pentru identificarea zonelor unde va fi nevoie de sporirea sau modificarea acestora, pentru a sprijini tranziția către durabilitate.

4.19 Capacitatea de a realiza această tranziție diferă considerabil de la o țară la alta în ceea ce privește resursele naturale, economice și umane. Una din principalele provocări pentru Summitul din 2012 va fi modul în care se poate concretiza noua ordine globală în așa fel încât să se mobilizeze resurse private și publice pentru consolidarea capacităților, transferul de tehnologie și pentru programe de investiții durabile în scopul de a ajuta țările cel mai puțin dezvoltate și alte țări în curs de dezvoltare să țină pasul cu tranziția către o economie mai durabilă. Mandatul organelor competente ale Națiunilor Unite ar trebui să cuprindă monitorizarea progreselor privind respectarea angajamentelor financiare și de altă natură față de sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare, în vederea tranziției către o economie mai durabilă.

5. Obiectivele în sectoare-cheie

5.1 Conceptul de economie ecologică va afecta toate sectoarele economice importante. În fiecare sector va fi necesară promovarea unei mai mari eficiențe în utilizarea energiei și a tuturor celorlalte resurse naturale, reducerea impactului poluării și al producției de deșeurii și acordarea unei atenții mai mari mediului natural și biodiversității și asigurarea echității și a corectitudinii.

5.2 Actualele obiective internaționale de dezvoltare se axează pe punerea în aplicare a Obiectivelor de dezvoltare ale mileniului. Comitetul consideră că, la revizuirea acestora din 2015, ar trebui să se stabilească un nou set de obiective internaționale de dezvoltare pentru perioada următoare, cu un accent mai ferm pe obiectivele de dezvoltare durabilă. Summitul de la Rio ar trebui să adopte acest punct ca obiectiv general și ar trebui să însărcineze noul Consiliu să-l urmărească prin intermediul unor propuneri specifice în domenii-cheie. Următoarele puncte trec în revistă, pe scurt, prioritățile din anumite sectoare-cheie.

5.3 Energia: Ecologizarea sectorului energetic reprezintă cea mai mare provocare din cadrul întregului proiect de ecologizare a economiei.

5.4 Tranziția către o economie mai ecologică necesită o transformare radicală a sectorului energetic, abandonând combustibilii fosili în favoarea surselor de energie cu emisii reduse sau nule de dioxid de carbon, așa cum sunt sursele de energie regenerabile. În același timp, pentru gestionarea mai economică și mai eficientă a acestei tranziții, trebuie să se depună în toate sectoarele un efort substanțial de utilizare mai eficientă a energiei și, astfel, de limitare sau de reducere a tendinței crescătoare a cererii globale de energie.

5.5 Accesul la servicii energetice ecologice, accesibile și moderne este esențial pentru promovarea unei dezvoltări economice și sociale durabile și realizarea Obiectivelor de dezvoltare ale mileniului. Conform Agenției Internaționale a Energiei, peste 1,4 miliarde de persoane nu au acces la electricitate. În plus, peste un miliard de persoane nu au acces la rețele de electricitate fiabile. Recent, Adunarea Generală a ONU a declarat 2012 drept „Anul internațional al energiei durabile pentru toți”, oferind astfel posibilitatea atât de necesară de a

atrage atenția comunității internaționale asupra sărăciei energetice și asupra soluțiilor accesibile și modelelor de afaceri care există deja și care pot fi aplicate la nivel mondial. CESE a participat recent la o dezbatere pe tema dezvoltării durabile și energiilor durabile și va continua să aducă contribuții privind acest subiect de importanță considerabilă.

5.6 În continuare, mulți oameni nu au acces suficient la energie (*energy poverty*). Tranziția către forme mai ecologice de aprovizionare cu energie ar trebui să aibă ca obiectiv prioritar aprovizionarea suficientă și la prețuri accesibile pentru persoanele mai defavorizate.

5.7 **Agricultura, biodiversitatea și mediul natural:** Comitetul condamnă cu fermitate faptul că, la nivel mondial, mai ales în țările în curs de dezvoltare, un miliard de persoane suferă de foame, în totală contradicție cu atingerea primului Obiectiv de dezvoltare al mileniului.

5.8 Comitetul solicită comunității internaționale recunoașterea dreptului la hrană pe plan internațional și național, să amelioreze dreptul de posesiune de teren și de acces la pământ și apă și să țină sub control cumpărarea masivă de terenuri de către actori publici și investitori privați în țările în curs de dezvoltare.

5.9 În multe regiuni ale lumii, agricultura trebuie regândită în profunzime din perspectiva tranziției către o economie ecologică, a conservării securității alimentare pentru toți, a conservării capitalului natural al solurilor și a biodiversității, precum și din perspectiva promovării eficacității resurselor în acest domeniu. În special resursele de apă trebuie mai bine gestionate și protejate. Trebuie definite noi obiective pentru aceste domenii.

5.10 CESE consideră că elementul-cheie pentru o agricultură durabilă constă în menținerea unei producții ecologice de alimente, distribuită pe întreg teritoriul, suficientă cantitativ, de înaltă calitate și diferențiată pe regiuni, care să protejeze și să îngrijească zonele rurale, să conserve diversitatea și caracteristicile specifice ale produselor și să promoveze peisajele culturale europene, diverse și bogate în specii, și zonele rurale⁽⁷⁾. Cu toate că la nivel mondial este nevoie de o mai mare biodiversitate, se poate constata în continuare un declin al speciilor. Silvicultura, sectorul minier, industria și nu în ultimul rând creșterea populației amenință la rândul lor diversitatea speciilor.

5.11 Trebuie luate măsuri eficiente pentru o mai bună și mai transparentă funcționare a piețelor agricole. Volatilitatea și creșterea intolerabilă a prețurilor pentru alimente trebuie combătute. Utilizarea de resurse regenerabile pentru producția de energie nu trebuie să afecteze aprovizionarea cu alimente la nivel global. Siguranța aprovizionării cu alimente trebuie garantată prin crearea unor stocuri corespunzătoare la nivel regional. În plus, trebuie promovată o mai bună utilizare a biomasei reziduale din agricultură și din producția alimentară.

5.12 Drepturile lucrătorilor în agricultură trebuie garantate prin punerea în aplicare a convențiilor OIM în vigoare. Participarea activă a societății civile la punerea în aplicare a unor proiecte durabile la nivel local și național este imperios necesară; în acest context, trebuie pus accentul în mod deosebit și pe rolul femeilor în țările în curs de dezvoltare.

5.13 **Mediul marin:** Mediul marin este grav afectat de poluare, pescuitul excesiv și de exploatarea excesivă a altor

resurse marine. Participanții la summit ar trebui să mandateze organele competente ale Națiunilor Unite cu inițierea unui nou proces internațional pentru consolidarea și coordonarea mecanismelor existente de protecție a mediului marin pentru a proteja resursele piscicole și celelalte resurse marine într-un mod mai eficient decât în cadrul actualelor reglementări.

6. Preluarea responsabilității

6.1 Pentru a fi un susținător credibil, UE trebuie să-și facă întâi ordine în abordarea internă a durabilității.

— Statele membre și UE în ansamblu trebuie să-și confirme angajamentul politic față de dezvoltarea durabilă prin plasarea responsabilității în acest sens la nivelul șefilor de guverne, cu sprijinul miniștrilor economiei și finanțelor, precum și al miniștrilor mediului și ai altor ministere;

— statele membre și UE trebuie să-și revigoreze propriile strategii și programe de acțiune în domeniul dezvoltării durabile;

— statele membre și UE trebuie să se angajeze deplin în dialoguri cu mediul de afaceri și cu toate componentele societății civile în scopul pregătirii și monitorizării rezultatelor conferinței și al promovării dezvoltării durabile și a economiei ecologice.

6.2 Statele membre și UE în ansamblu trebuie:

— să-și confirme angajamentul politic față de dezvoltarea durabilă prin plasarea responsabilității în acest sens în centrul guvernelor, cu sprijinul miniștrilor economiei și finanțelor, precum și al miniștrilor mediului și al altor ministere;

— să-și revigoreze propriile strategii și programe de acțiune în domeniul dezvoltării durabile;

— să se angajeze deplin în dialoguri cu mediul de afaceri și cu toate componentele societății civile în scopul pregătirii și monitorizării rezultatelor Conferinței și al promovării dezvoltării durabile și a economiei ecologice.

Plan de acțiune

Comitetul Economic și Social European s-a angajat să urmărească în mod activ toate etapele de pregătire a Conferinței Națiunilor Unite privind dezvoltarea durabilă, care va avea loc la Rio în 2012. În perioada elaborării prezentului aviz au avut deja loc audieri în acest sens, și anume la 23 martie 2011 și la 7 iulie 2011.

— După adoptarea avizului, raportorul se va implica în mod activ în comunicarea poziției CESE în cadrul dialogului inter-instituțional în vederea elaborării unui punct de vedere comun al UE.

— În baza avizului adoptat, CESE va continua și va adânci dialogul cu societatea civilă organizată din UE. Sunt prevăzute întruniri cu grupul de legătură, cu reprezentanți ai comitetelor economice și sociale naționale precum și cu alte organizații și rețele ale societății civile, care se află, la rândul lor, în faza de definire a poziției lor în perspectiva Conferinței Rio+20. O amplă conferință a CESE, prevăzută pentru începutul lui 2012, va marca o altă etapă importantă în cadrul acestui proces de dialog cu societatea civilă.

⁽⁷⁾ Avizul CESE „Reforma PAC 2013”, JO C 354, 28.12.2010, p. 35-42

- Dincolo de dialogul purtat la nivel european, CESE dezbate subiectul Conferinței Rio+20 în cadrul relațiilor sale cu reprezentanții societății civile organizate din alte regiuni ale lumii, în special cu Brazilia (în calitate de gazdă a conferinței), China și Africa de Sud. Raportorul se va implica în mod activ în acest dialog, pentru a defini priorități comune cu privire la obiectivele societății civile organizate din diferitele regiuni ale lumii și pentru a prezenta aceste poziții în iunie 2012, la Rio de Janeiro. Raportorul va reprezenta CESE la dezbaterile Rio+20 în cadrul Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale (AICESIS). Pentru anul viitor sunt planificate, alături de conferință, o serie de întâlniri la Rio cu partenerii noștri internaționali.

Bruxelles, 22 septembrie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON
